HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

תרי עיסקי וחד שטרא פסידא דלוה ואמר רבא [א]האי מאן דקביל עיסקא מן חבריה ופסיד טרח ומלייה ולא אודעיה לא מצי אמר ליה דרי מהיאך פסידא בהדאי משום דאמר ליה להכי טרחת למליותיה כי היכי דלא ליקרו לך מפסיד עיסקי ואמר רבא (א) [ב]הני בי תרי דעבדי עיסקא בהדי הדדי ורווח וא"ל חד לחבריה תא ליפלוג אי א"ל אידך נרווח טפי דינא הוא דמעכב (א) ואי א"ל הב לי פלגא דרווחא אמר ליה רווחא לקרנא משתעבד ואי א"ל הב לי פלג' רווחא ופלגא קרנא אמר ליה עיסקא להדדי משועבד ואי א"ל נפלוג רווחא ונפלוג קרנא ואי מטי לך פסידא דרינא בהדך א"ל לא מזלא דבי תרי עדיף:

מתני' [ג]המקבל שדה מחבירו ולא רצה לנכש ואמר לו מה איכפת לך הואיל ואני נותן לך את חכירך אין שומעין לו מפני שיכול לומר לו למחר אתה יוצא ממנה ומעלת לפני עשבים:

גמ' [ד]ואי א"ל לבתר הכי כריבנא לה אמר ליה חטי מעלייתא בעינא ואי א"ל זבינא לך חטי משוקא א"ל חטי דארעאי בעינא ואי א"ל מנכישנא לך שיעור מנתיך א"ל קא מנסבת שם רע לארעאי והתנן מפני שמעלת לפני עשבים אלא משום דא"ל בזרא דנפל נפל:

מתני' המקבל שדה מחבירו ולא עשתה אם יש בה כדי להעמיד כרי חייב לטפל בה א"ר יהודה מאי קצבה בכרי אלא אם יש בה כדי נפילה:

גמ' ת"ר [ה]המקבל שדה מחבירו ולא עשתה אם יש בה כדי להעמיד כרי חייב לטפל בה שכך כותב לו אנא אוקים ואניר ואזרע ואחצוד ואעמר ואדוש ואידרי ואוקים כריא קדמך ותיתי אנת ותיטול פלגא ואנא בעמלי ובנפקות ידי פלגא וכמה כדי להעמיד בה כרי א"ר יוסי בר' חנינא כדי שתעמוד בו הרחת איבעיא להו רחת היוצא מהאי גיסא להאי גיסא מאי ת"ש א"ר אבהו לדידי מפרשא לי מיניה דר' יוסי בר' חנינא כל שאין כונס שלו רואה פני החמה איתמר לוי אמר שלש סאין דבי רבי ינאי אמרי [ו]סאתים אמר ר"ל סאתים שאמרו [ז]חוץ מן ההוצאה תנן התם (ב)פריצי זיתים וענבים ב"ש מטמאין וב"ה [ח]מטהרין מאי פריצי זיתים אמר רב הונא רשעי זיתים אמר רב יוסף ומאי קראה [1][ובני] פריצי עמך ינשאו להעמיד חזון ונכשלו ר"נ בר יצחק אמר מהכא [2]והוליד בן פריץ שופך דם וכמה פריצי זיתים ר' אלעזר אמר [ט]ארבעת קבין לקורה דבי ר' ינאי אמרי סאתים לקורה ולא פליגי הא באתרא דמעיילי כורא באוללא הא באתרא דמעיילי תלתא כורין באוללא תנו רבנן

עלו

תרי עיסקי וחד שטרא פסידא דלוה. קבל היום ממנו במנה ולמחר במנה וכתב שטר על מאתים הפסיד הלוה כמה דפרישית שאם יהא הפסד בזה ושכר בזה לא יחשבו כל אחד לבדו אלא השכר ימלא הקרן תחילה ואח"כ יחלוקו המותר. ואם כתב ב' שטרות כמשפט הזה מחשב הפסד של זה לבד והשכר של זה לבד ויקבל הבעלים עליו בהפסד החצי ובשכר השליש. ועלה טובה קמ"ל רבא דבחד עיסקא נכתוב חד שטרא ובתרי עסקי נכתוב ב' שטרי ויהא הדבר שקול: **ולא מצי למימר ליה.** לבתר דמלייה: **דרי מהאיך פסידא קמא בהדאי.** וקבל עלך חצי הפסד ובשכר טול שליש ונמצאת פוחת מן הקרן: **דא"ל להכי טרחת ומליי' וכו'.** דמלא אודעתן מעיקרא נכלם היית בדבר ולדעתא דמלוי קרנא טרחת: **בי תרי דעבוד עיסקא בהדי הדדי ורווח.** שני קבלנים שקבלו עיסקא מבעל הבית בשותפות שימכרוהו ויסחרו במעות עד זמן פלוני ויחלקו ביניהם ובין בעה"ב כמשפט ונשתמשו חצי הזמן ונשתכרו: **דמעכב.** עליה עד שיגיע הזמן שקבעו לבעה"ב שיחזרו לו את שלו והמותר יחלוקו: **אי אמר ליה ניפלוג רווחא.** השתא מפרש ואזיל מ"ט אית ליה דניעכב אי א"ל האי פלוג רווחא והקרן ניתפוס עדיין להרויח בו עד הזמן מצי א"ל אידך רווחא לקרנא משתעבד שמא בסחורה שנעשה עוד נפסיד וצריך שיהא הריוח קיים להשתכר בו עוד כדי למלאות הקרן: **ואי אמר ניפלוג.** תרוייהו מצי א"ל עיסקא להדדי משתעבד ואם ניפלוג שמא אני אפסיד בסחורה שאקנה שהרי קבלתי אני להתעסק בה עד אותו הזמן ואם אפסיד שמא חלק השני ישתכר וימלא חסרון ואנו יחד קבלנו ונשתעבדו החלקים זה לזה: **מתני' ולא רצה לנכש.** התבואה: **אתן לך חכירך.** כך וכך כורין שפסקתי עמך ומה איכפת לך אם יחסר חלקי שהעשבים (ב) מכחישים השבלים אין זה אלא עלי: **אין שומעין לו.** והא ליתא אלא בחכרנותא דאי בקבלנותא פשיטא מי מצי א"ל מאי איכפת לך: **גמ' ואי א"ל כריבנא וכו'.** השתא מפרש אמאי אין שומעין לו אי אמר לו אני אחרוש אחר הקצירה ואהפוך שרשי העשבים שנותרו בה וימותו ולא תעלה לפניך עשבים מאי מהדר ליה: **א"ל אנא חטי מעליא בעינא.** אותו חכירות שפסקת לי אני רוצה שיהו בריאים ולא כחושים: **מנסבת שם רע לארעאי.** הרואים סבורים שניכסת ואעפ"כ היא מלאה עשבים ואתה מוציא שם רע לארעאי ומחר אם באתי למכור או להוריד לזה אריס אחר לא יהיה יורד: **והא תנן וכו'.** הרי לא שנה במתני' אלא טענה אחת ובשבילה קאמר אין שומעין לו ע"כ בהא תליא כולה: **אלא משום דא"ל בזרא דנפל נפל.** כל טענתו אינה אלא שמעלת עשבים לשנה הבאה וטענתו לעולם עומדת דכי א"ל כריבנא לאחר הקצירה א"ל האי נהי דעקרת לשרשים סוף סוף העשבים שתניח בה עכשיו עד שיזריעו יפלו הזרעים לארץ ויצמחו לשנה הבאה ולזו לא תועיל החרישה: **מתני' המקבל שדה מחבירו ולא עשתה.** תבואה אלא מעט ובא לו האריס למנוע מלהתעסק בה עוד שאין בה עוד כדי טרחו: **אם יש בה כדי לעשות.** מתבואתה כרי. ובגמרא מפרש מאי שיעוריה: **חייב ליטפל בה.** בעל כרחו. והא ליתא אלא בקבלנותא דאי בחכרנותא מה לו לבעל השדה אם יחדל לו סוף סוף חכירו הוא נותן לו: **מה קצבה בכרי.** מה קצבה יש אם קצבתם לו כרי לשיעור חיוב טיפול שדה גדולה לשיעור כרי ושדה קטנה לשיעור כרי: **אלא אם יש בה כדי נפילה.** שיכול לחזור ולזורעה לשנה הבאה מתבואת שנה זו: **נפילה.** זרע שמפזרים לה במפולת יד: **גמ' אקום ואניר.** אעמוד ואחרוש: **ואדרי.** אזרה המוץ ברחת או בנפה: **בעמלאי ובנפקות ידי.** בהוצאתי: **הרחת.** פל"א שזורין המוץ ברוח מתוך התבואה: **שתעמוד בה.** כשתוחבין אותה בתוכו: **מהאי גיסא ומהאי גיסא.** אם נראין חודיה משני צדדין: **כונס שלו.** פלדי"ן בלע"ז. הרחת שמכניסין אותה (ג) לגבות התבואה עליה לצורת שאין רואה פני החמה ולצדדין נמי בכלל כונס הם: **תנן התם.** במס' עוקצין וכו'. משום אמרי דבי ר' ינאי דמפרשי שיעורא בכולהו הנך מתני' נקט להו גבי מתני' דמפרשי בה דבי ר' ינאי שיעורא: **פריצי זיתים.** כדמפרש רשעי זיתים וענבים שהן לעולם בוסר שאין בישולן נגמר לעולם: **מטהרים.** מן טומאת אוכלין דלא חזי לאכילה: **וכמה פריצי.** כמה הן מבושלין ועדיין פריצין הן: **ארבעת קבין לקורה.** שמכניסין בבית הבד מהן כדי שיעור טעינת הקורה בפעם אחת ואין מוציאין אלא ארבעה קבין שמן: **באוללא.** בתפוחה אחת שקורין ש"ק. ויש מקום שבתי בד שלהן גדולין ומכניסין שלשת כורים יחד ויש מקום שאין מכניסין אלא כור זיתים בטעינת קורה ושער רבי אלעזר בקטנים ורבי ינאי בגדולים. וסאתים הוי תלתא זימני ארבעה קבין:

עלו

הני בי תרי דקבלו עיסקא בהדי הדדי. מאדם אחד וא"ת ואמאי נקט בכי האי גוונא ולא נקט האי מאן דקביל עיסקא מחבריה וי"ל לפי שהמקבל יכול לחזור קודם הזמן ולומר לא אטרח עוד ואטול מה שיגיע לידי עד הנה דפועל יכול לחזור אפילו בחצי היום אבל בעל העיסקא יכול להיות שאין יכול לחזור שהרי פלגא הוה מלוה ביד המקבל וגם פלגא דפקדון נתן לו זכות והשליטו להשתכר בו עד הזמן וזה לא היה שום חידוש להשמיענו דמעכב המקבל דטעם פשוט כדפרישית ולהכי לא נקט בכי האי גוונא: **מזלא** דבי תרי עדיף. בכולהו הוה מצי למימר בהו הכי אלא דעדיפא מיניה קאמר בהו: **ר"ח** גרים מהאי גיסא או מהאי גיסא. פירוש כדי להעמיד צד הרחב שלמטה שאז אין צריך תבואה כל כך שבדבר מועט עומד ואינו נופל או מהאי גיסא של מעלה שאינו רחב שאז צריך תבואה הרבה ופשיט ליה מדקאמר כל שאין כונס שלו רואה פני חמה דהיינו צד הרחב שיש בו בית קיבול קצת לקבל תבואה:

כל

עין משפט נר מצוה

כה א מיי' פ"ז מהלכות שלוחין ושותפין הלכה ב סמג עשין פב טוש"ע י"ד סי' קעז סעיף לד:

כו ב טוש"ע שם סעיף לה:

כז ג ד מיי' פ"ח מהל' שכירות הלכה ח סמג עשין פט טוש"ע ח"מ סי' שכ סעיף ד:

כח ה ו ז מיי' שם הלכה יב סמג שם טוש"ע ח"מ סי' שכח סעיף א:

כט ח ט מיי' פ"א מהל' טומאת אוכלין הלכה יב:

לעזי רש"י

פל"א [פיל"א]. יעה (כלומר כף שטוחה בעלתידית ארוכה).

פלדי"ן [פלדו"ן]. יעה בלי הקת.

ש"ק. כמות ענבים או זיתים שהיו מכניסים בבת אחת תחת המכבש.

מסורת הש"ס

(א) [עי' תוס' גיטין נא: ד"ה לשותפי], (ב) עוקצין פ"ג [מ"ו], (ג) נ"ל לקבל יעב"ץ,

תורה אור השלם

1 וּבָעִתִּים הָהֵם רַבִּים יַעַמְדוּ עַל מֶלֶךְ הַנֶּגֶב וּבְנֵי פָּרִיצֵי עַמְּךָ יִנַּשְּׂאוּ לְהַעֲמִיד חָזוֹן וְנִכְשָׁלוּ: דניאל יא יד

2 וְהוֹלִיד בֵּן פָּרִיץ שֹׁפֵךְ דָּם וְעָשָׂה אָח מֵאַחַד מֵאֵלֶּה: יחזקאל יח י

הגהות הב"ח

(א) גמ' הוא דמעכב אי כצ"ל ואות ו' נמחק:

(ב) רש"י ד"ה אתן וכו' שמכחישים כצ"ל: